

بررسی رابطه انتظار از ازدواج با سازگاری زناشویی در دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد واحد یاسوج

علیرضا مارد پور^۱، مریم حسینیان^۲

^۱ استادیار روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد یاسوج.

^۲ کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، یاسوج، ایران.

نام نویسنده مسئول:

مریم حسینیان

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۱/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۳/۳۱

چکیده

سازگاری زناشویی نقش مهمی در تداوم و ثبات زندگی زوجین دارد که نیازمند شناخت عوامل مرتبط با آن می باشد. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه انتظار از ازدواج با سازگاری زناشویی در دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد واحد یاسوج انجام گردید. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش انجام پژوهش از نوع همبستگی بود و نمونه مورد نظر شامل دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد واحد یاسوج بودند که ۱۵۰ نفر از آنها با روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزارهای جمع آوری اطلاعات شامل پرسشنامه های انتظار از ازدواج (جونز و نلسون، ۱۹۹۶)، و سازگاری زناشویی (لاک و والاس، ۱۹۵۹) بودند. داده ها با استفاده از آزمون های آماری ماتریس همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون بررسی شدند. نتایج این تحقیق نشان داد بین انتظار واقع بینانه، انتظار ایده آل گرایانه با سازگاری زناشویی رابطه مثبت معنادار و بین انتظار بدبینانه با سازگاری زناشویی رابطه منفی معنادار وجود دارد. بنابراین با اهمیت دادن به انتظارات منطقی و واقع بینانه از ازدواج می توان سازگاری زناشویی را در زوجین بهبود داد.

واژگان کلیدی: انتظار از ازدواج، رضایت جنسی، سازگاری زناشویی.

مقدمه

خانواده یکی از ارکان اصلی جامعه به شمار می رود. دستیابی به جامعه سالم آشکارا در گرو سلامت خانواده است و تحقق خانواده سالم مشروط به برخورداری افراد آن از داشتن رابطه های مطلوب با یکدیگر است. در چنین نظامی افراد با علایق و دلبستگی های عاطفی نیرومند دیرپا و متقابل به یکدیگر پیوسته اند. این دلبستگی ها اگر چه شاید از شدت وحدت شان در طی زمان کاسته شود اما در سراسر زندگی خانوادگی پاینده خواهند بود (خوش نیت، بهاره و بهاری، ۱۳۹۳).

در این میان زیباترین، معتبرترین و مقدسترین ارتباطات انسانی در قالب ازدواج قالب بندی شده که به تبع آن خانواده تشکیل می گردد. همچنان که در معارف دینی آمده است آرامش، سکون، مودت و رحمت محصول ازدواج می باشد. ازدواج یک سنت الهی و یک نیاز فطری در وجود بشر می باشد. بشر از بدو خلقت جهت تشکیل خانواده و بقای نسل ازدواج می کرده است. ازدواج نوعی قرارداد و تعهد است به گونه ای که فرد در زندگی فردی دیگر شریک می شود و به طور متقابل، دیگری را شریک زندگی خود می کند. ازدواج علاوه بر تصمیم گیری، نوعی فرآیند است (خادمی و همکاران، ۱۳۹۴).

همچنین ازدواج به عنوان مهمترین و عالیترین رسم اجتماعی برای دستیابی به نیازهای عاطفی و امنیتی افراد بزرگسال همواره مورد تأیید بوده است. ازدواج رابطه انسانی پیچیده ظریف و پویا می باشد که از ویژگی های خاصی برخوردار است. توجه به کانون خانواده با محیط سالم و سازنده و روابط گرم و تعاملات میان فردی و صمیمانه ای که می توانند موجب رشد و پیشرفت افراد گردند از جمله اهداف و نیازهای ازدواج محسوب می شوند و می تواند به بهبود زندگی زناشویی و سازگاری مطلوب زوجین منجر گردد (آزادیان، عذرا و فتحی، ۱۳۹۵).

سازگاری زناشویی وضعیتی است که در آن زن و شوهر در بیشتر مواقع احساس ناشی از خوشبختی و رضایت از همدیگر دارند. معمولاً رفتارهای فردی موجب شکل گیری قواعد مراودات در بین زوجین می شود. بنابراین پذیرش سلیقه ها و رفتار همسر و یا به عبارتی دیگر، بروز رفتارهای مقبول از سوی همسر می تواند روابط دوتایی را شکل دهد و زمینه را برای برقراری تفاهم در بین زوجین ایجاد کند و در واقع می توان گفت سازگاری زناشویی یک ارزیابی کلی از وضع فعلی ارتباط ارائه می دهد (داوودی و همکاران، ۱۳۹۳).

بدیهی است ناسازگاری های زناشویی می توانند نتایج زیان باری را به همراه داشته باشند و همانطور که مازلو در سلسله مراتب نیازها بیان می کند ارضای نیازهای بالاتر مستلزم ارضاء نمودن نیازهای پایین تر است. زوجین نیز با وجود ناسازگاری ها و به دلیل برآورده نشدن نیاز آنها به عشق و محبت و احترام ممکن است نتوانند به خودشکوفایی دست یابند و علاوه بر آن فرزندان را نیز در این اثرات زیان بار سهیم می کنند و باعث می شود که حتی نیازهای سطح پایین آنها از جمله نیاز به محبت و امنیت تأمین نشود و این امر موجب عدم دستیابی کودکان به نیازهای سطح بالاتر و رسیدن به خودشکوفایی و تکامل می شود که بررسی علل مرتبط با آن می تواند در بهبود زندگی زناشویی و سازگاری زناشویی زوجین با همدیگر باشد (زارع و همکاران، ۱۳۹۴). در همین رابطه طاهری، محوی شیرازی، ۱۳۹۴ در یافته ها نشان داد بین انتظار از ازدواج واقع بینانه و تحمل پریشانی با سازگاری زناشویی رابطه مثبت معنادار وجود دارد، بدین معنا که هرچه قدر انتظار از ازدواج واقع بینانه و تحمل پریشانی بالاتر باشد، سازگاری زناشویی نیز بیشتر است؛ اما بین انتظار از ازدواج ایدآل گرایانه و انتظار بدبینانه از ازدواج با سازگاری زناشویی رابطه منفی معنی دار وجود دارد.

در واقع انتظارات همسران از زندگی زناشویی شان، نقش های آنها را مشخص می کند به طوری که زن و شوهر بر اساس نوع انتظارات و خواسته هایی که از چگونگی برخورد با شرایط زندگی و محیط اطراف خویش دارند نقش هایی را بر عهده می گیرند و با انجام صحیح و درست این نقش ها، می توانند بخشی از انتظارات خود را برآورده نموده و اعتماد به نفس خویش را نیز افزایش دهند. همچنین الگوهای اصلی تعاملات زناشویی مانند میزان صمیمیت، فاصله، تقسیم کار و نیز ماهیت رابطه با خانواده اصلی را معین می نماید. تحقیقات مختلف نیز نشان داده اند که انتظار ازدواج در مرحله پیش از ازدواج، با ثبات و سازگاری زناشویی رابطه دارد و هر چه این انتظارات مثبت تر و واقع بینانه تر باشند این میزان از سازگاری بیشتر است (کاری، ۲۰۰۵ به نقل از خاکپور و همکاران، ۱۳۹۸).

نتایج تحقیق حبیب پور گتایی و همکاران (۱۳۹۰) نشان داد دخترانی که دیرتر ازدواج می کنند، تحصیلات بالاتری دارند، نگرش فرامادی به ازدواج دارند و اعتقاد بیشتری دارند که با ازدواج، هزینه فرصت های از دست رفته بیش از فرصت ازدواج است. همچنین یافته های پژوهش حسینی و ایزدی (۱۳۹۵) مؤید آن است که به رغم تفاوت در علل مجرد (تجرد خودخواسته و ناخواسته)، بیش تر سوژه ها احساسات دوگانه ای (خشنودی از استقلال و آزادی ناشی از مجرد و احساس تنهایی و توصیه ازدواج به دیگران به مجرد داشتند. از دیگر دلالت های مجرد، هویت ناقص با زیر مقولات هویت تکامل نیافته و هویت جنسیتی تحقق نیافته بود. عوامل مختلفی در شکل گیری فرایند ازدواج تأثیر-گذار است که یکی از این عوامل فرایند های درون فردی است که از آن جمله می توان به نگرش ازدواج اشاره کرد. نگرش به ازدواج عبارت است از عقیده و باورهای ذهنی فرد نسبت به ازدواج (برائن وروزن، ۱۹۹۸). وقتی از ازدواج صحبت می شود، موضوعاتی مثل نقش های مورد انتظار از همسر و انتظارات و اهداف از تشکیل خانواده و ازدواج به ذهن می رسد. بنابراین یکی از موضوعاتی که در بحث خانواده و ازدواج، مهم به نظر می رسد و در شکل دهی روابط صمیمانه با سلامت جسمانی و هیجانی نقش دارد، انتظارات فرد از ازدواج است (ملکی آوارسین، سید نظیری، ۱۳۹۷). جونز و بوردت بیان کردند که مهمترین قسمت هر رابطه از جمله ازدواج، انتظارات است (وست ۲۰۰۶). منظور از انتظار از ازدواج، میزان خشنودی/ ناخشنودی، رضایت/ ناراضی و احتمال طلاق است که افراد برای خود پیش بینی می کنند (استینبرگ، داویلا و فینچم، ۲۰۰۶). انتظار از ازدواج از عوامل درون فردی و بین فردی متعددی نشأت می گیرد. در این میان یکی از عوامل درون فردی مؤثر بر انتظار از ازدواج، دلبستگی است. دلبستگی، پیوند عاطفی هیجانی نسبتاً پایداری بین دو فرد است، به طوری که یکی از طرفین می کوشد مجاورت به انگاره دلبستگی را حفظ کرده و به گونه ای عمل کند که مطمئن شود که ارتباط ادامه دارد (پاپالیا، ۲۰۰۲). همچنین سن، قومیت گرایی، جنسیت، مذهبی بودن، وضعیت تأهل، و تجارب درباره رابطه ها می توانند در انتظار از ازدواج نقش ایفا کنند (پارک و روسن، ۲۰۱۳). افراد الگوهای شناختی رفتاری و عاطفی خود را از محیط خانواده می گیرند و محیط خانواده بر عزت نفس، انتظارات، نگرش ها و رفتارهای بین فردی افراد نسبت به مسائل مختلف تأثیر می گذارد (وایز و کینگ، ۲۰۰۸). می توان انتظار داشت که انتظارات زناشویی در نتیجه اجتماعی شدن دختران و پسرانی که انتظاراتی ایده آلیستی، بدبینانه، یا واقع گرایانه درباره نقش هایشان در روابط آینده را کسب کرده اند، تحت تأثیر قرار خواهند گرفت. درست همان زمانی که کودکان برای فراگیری نقش های جنسیتی در طول مراحل زندگی جامعه پذیر می شوند، انتظارات زناشویی آینده را از تجارب مختلف که در خانواده های خود مشاهده می کنند، فرا می گیرند. اگر تجارب یا مشاهدات، مثبت یا منفی باشند، به همان نسبت انتظاراتی اتخاذ می شود که رفتار را هدایت خواهد کرد (دیلون، ۲۰۰۵). انتظار از ازدواج از آن جهت واجد اهمیت است که پیامدها و رضایت از رابطه زناشویی در آینده را شکل می دهد. به بیان دیگر انتظارات، نقش همسران در تعاملات بین فردی را مشخص می کند (هولمن، ۲۰۰۱).

در دوران کنونی، مسائل ازدواج در کشور ما نیز دارای ویژگی های خاص خود است. کشور ایران همچون سایر کشورهای جهان سوم در مرحله گذار از سنت به مدرنیته است که با تغییرات اجتماعی وسیعی در همه پدیده های اجتماعی از جمله ازدواج و همسرگزینی روبه روست. تغییراتی که موجب شده تا مردان و زنان نگرش نوینی از پیوند زناشویی و ازدواج داشته باشند و آن را نه فقط به عنوان یک رابطه جنسی و تولید فرزند، بلکه برای به وجود آوردن یک زندگی کمال گرا، توأم با عشق و همدلی و همدمی بدانند. دنیای جدید باعث بالا رفتن سطح آگاهی های اجتماعی، سواد عمومی و تحصیلات شده و به موازات آن سطح توقعات و انتظارات مردان و زنان به مراتب بیش تر از گذشته شده است (خوشنویس، ۱۳۹۶). جامعه ایرانی، همچون دیگر جوامع، تحت تأثیر بروزهای عینی و ذهنی مدرنیته تنوع و تکثر در علایق و انتظارات، ایجاد سبک های مختلف زندگی، از دست رفتن خودکفایی اقتصادی خانواده، رشد وسایل ارتباط جمعی و رسانه ها، رشد آگاهی های فردی، هویت های متنوع، افزایش شک بنیادین و روحیه حسابگرانه قرار دارد (علیپور، ۱۳۹۶). به نظر می رسد در حال حاضر با توجه به تغییرات اجتماعی - فرهنگی و اقتصادی در جامعه، سطح انتظارات و توقعات افراد از ازدواج تغییر یافته و همین امر منجر به افزایش سن ازدواج در دختران و پسران شده است. از این رو این پژوهش به منظور بررسی رابطه انتظار از ازدواج با سازگاری زناشویی در دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد واحد یاسوج انجام گرفته است.

روش کار

تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت، همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد یاسوج تشکیل دادند که در نیمه دوم سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ در این دانشگاه مشغول به تحصیل بودند. با توجه به اینکه برای برآورد حجم یک نمونه دقیق، هیچ تعداد معین یا درصد ثابتی از افراد جامعه وجود ندارد (شریفی و شریفی، ۱۳۸۶) جهت تعیین حجم نمونه پژوهش حاضر چند شاخص مد نظر قرار گرفت. با توجه به نوع مطالعه و تعداد متغیرهای پیش بین در تحلیل رگرسیون، بنا به توصیه تاباچینک و فیدل (۲۰۰۷) حجم نمونه باید حداقل ۱۰ برابر تعداد متغیرهای پیش بین باشد. در نهایت، با در نظر گرفتن مسایل اجرایی، هزینه و آزمودنی ها، حجم نمونه نهایی ۱۵۰ نفر در نظر گرفته شد که به صورت مبتنی بر هدف انتخاب گردیدند.

ابزار پژوهش

پرسشنامه سازگاری زناشویی: سازگاری زناشویی را می توان به شکل فرآیندی تعریف کرد که با پیامدهایی مانند دشواری در درک تفاوت های جنسی، اضطراب فردی و بین فردی، رضایتمندی زناشویی و ... همایند است. سازگاری زناشویی ضعیف، اثر منفی بر کیفیت زندگی و کارکرد جنسی دارد. آنچه در خانواده و یگانگی زن و مرد نقش بیشتری بر عهده دارد، سازگاری زناشویی می باشد (فاریابی و زارعی محمودآبادی، ۱۳۹۴). پرسشنامه سازگاری زناشویی که توسط هاروی جی. لاک و کارل ام. والاس (۱۹۵۹) ساخته شده است از ۱۵ گویه تشکیل شده و به منظور ارزیابی سازگاری زناشویی زوجین به کار می رود. نمره گذاری پرسشنامه به صورت طیف لیکرت می باشد لیکن ارزش عددی سؤالات این آزمون متفاوت است به طوری که برای گزینه های «همیشه اختلاف داریم»، «تقریباً همیشه اختلاف داریم»، «اغلب اختلاف داریم»، «گاهی اختلاف داریم»، «تقریباً همیشه توافق داریم»، «همیشه توافق داریم» به ترتیب امتیازات ۰، ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ در نظر گرفته می شود. امتیاز یا نمره سؤال شماره ۱۲ اگر پاسخ هر دو نفر زن و شوهر «ماندن در خانه» باشد معادل ۱۰ است و اگر ترجیح هر دو نفر زن و شوهر «بیرون رفتن» باشد، امتیاز این سؤال ۳ است؛ و اگر ترجیح زن و شوهر متفاوت باشد، امتیاز این سؤال ۲ است. بنابراین نمره ۱۰۰ یا کمتر از آن نمره برش محسوب می شود و دلالت بر ناسازگاری در روابط زناشویی دارد. نمره هر فرد در این آزمون برابر با حاصل جمع امتیازات هر سؤال می باشد و دامنه آن بین ۲ تا ۱۵۸ است به طوری که امتیاز ۸۴-۲ بیانگر سازگاری زناشویی پایین، ۹۹-۸۵ سازگاری زناشویی متوسط و ۱۰۰-۱۵۸ نشان دهنده سازگاری زناشویی بالا می باشد (حسینی نسب، بدری گرگری و قائمیان اسکویی، ۱۳۸۷).

این آزمون برای گروه های شناخته شده و با نمرات متمایزکننده برای زوج های سازگار و ناسازگار از روایی و اعتبار بالایی برخوردار است. نمرات این آزمون، با آزمون پیش بینی زناشویی لاک - والاس همبستگی بالایی دارد. این نتیجه، نشان دهنده روایی همزمان بالای آن است. آزمون یاد شده مقیاسی برای پیش بینی سازگاری آینده است. برآورد همسانی درونی با استفاده از فرمول اسپیرمن - براون بسیار خوب و ضریب همبستگی بین دو نیمه این آزمون برابر با ۰/۹۰ بوده است (ثنایی، ۱۳۸۷). در مطالعه دیگر اعتبار بدست آمده با استفاده از دو روش آلفای کرونباخ و تصنیف به ترتیب برای کل پرسشنامه ۰/۷۱ و ۰/۹۰ بوده است. همچنین برای محاسبه روایی پرسشنامه از شاخص رضایت زناشویی امان الهی استفاده شد که ضریب روایی بدست آمده بین این دو پرسشنامه برابر ۰/۶۶ بدست آمد. برآورد همسانی درونی با استفاده از فرمول اسپیرمن - براون در این مطالعه نیز بسیار خوب و ضریب همبستگی بین دو نیمه آن برابر ۰/۹۰ بوده است (فاریابی و زارعی محمودآبادی، ۱۳۹۴). در پژوهش حسینی نسب و همکاران (۱۳۹۷) نیز همسانی درونی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۶۴ بدست آمد. حسینی نسب و همکاران (۱۳۹۳) برای تعیین پایایی این پرسشنامه از دو روش آلفای کرونباخ و تصنیف استفاده کردند که به ترتیب برای کل پرسشنامه ۰/۷۸ و ۰/۹۳ را بدست آوردند که بیانگر ضرایب قابل قبول پرسشنامه یاد شده است.

پرسشنامه انتظار از ازدواج: مقیاس انتظار از ازدواج به عنوان پرسشنامه ای که انتظارات افراد از زندگی زناشویی را مورد بررسی قرار می دهد توسط جونز و نلسون (۱۹۹۶) ساخته شده و دارای ۴۰ ماده می باشد. پاسخ دهندگان از مقیاس ۵ درجه ای لیکرت از ۱: کاملاً مخالفم تا ۵: کاملاً موافقم برای پاسخگویی به سؤالات استفاده می کنند. بنابراین حداقل نمره ۴۰ و حداکثر آن ۲۰۰ است. گزاره های ۴، ۱۸، ۲۳، ۲۸، ۳۰، ۳۵ و ۳۸ به طور معکوس نمره گذاری می شوند یعنی از ۱: کاملاً موافقم تا ۵: کاملاً

مخالفم نمره گذاری می شود. این پرسشنامه دارای سه خرده مقیاس انتظارات واقع گرایانه، انتظارات ایده آل گرایانه و انتظارات بدبینانه از ازدواج می باشد به طور کلی نمرات پایین تر نشان دهنده انتظارات بدبینانه از ازدواج، نمرات بالاتر نشان دهنده انتظار ایده آل گرایانه از ازدواج و نمرات حد وسط، نشان دهنده انتظارات واقع گرایانه از زندگی زناشویی می باشند (نیلفروشان و همکاران، ۱۳۹۰).

جونز و نلسون (۱۹۹۶) برای کل پرسشنامه، آلفای کرونباخ ۰/۷۹ و دیلون (۲۰۰۵) نیز ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۰ را برای کل این پرسشنامه به دست آورده اند. نیلفروشان و همکاران (۱۳۹۰) با بررسی ساختار عاملی و اعتبار و روایی این پرسشنامه در بین دانشجویان دانشگاه اصفهان، همسانی درونی این مقیاس را با استفاده از آلفای کرونباخ، ۰/۸۸ و ضریب آلفای باز آزمایی به فاصله سه هفته را ۰/۹۱ به دست آورده اند. ضمناً همبستگی این مقیاس با پرسشنامه نگرش نسبت به ازدواج، ۰/۴۳ به دست آمد. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار آماری SPSS 21 استفاده گردید. بدین منظور در سطح آمار توصیفی به بررسی میانگین، انحراف استاندارد، درصد و فراوانی و در سطح آمار استنباطی برای بررسی فرضیه های تحقیق از ضریب همبستگی پیرسون (ماتریس همبستگی) و رگرسیون بر اساس روش های رگرسیون همزمان (Enter) و گام به گام (Stepwise) جهت بررسی روابط بین متغیرهای تحقیق و پیش بینی استفاده گردید.

یافته ها

یافته های توصیفی (میانگین، انحراف معیار) متغیرهای سازگاری زناشویی، انتظار از ازدواج را در دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد واحد یاسوج به تفکیک نشان می دهد. و نتایج در جدول شماره ۱ ارائه شده است

جدول ۱- شاخصهای توصیفی متغیرهای انتظار از ازدواج، سازگاری زناشویی

متغیر	میانگین	انحراف معیار
سازگاری زناشویی	۶۲/۷۰	۳۲/۹
انتظار از ازدواج	۱۱۹/۹۷	۹/۷۸
انتظار واقع گرایانه	۵۶/۴۸	۸/۲۱
انتظار ایده آل گرایانه	۴۵/۶۲	۹/۲۰
انتظار بدبینانه	۱۷/۶۸	۲/۷۰

برای تعیین رابطه بین انتظار از ازدواج و مؤلفه های آن (واقع گرایانه، ایده آل گرایانه، بدبینانه) با سازگاری زناشویی به منظور به دست آوردن ضریب همبستگی بین دو مقیاس، پرسشنامه ها بر روی ۱۵۰ نفر از آزمودنی ها اجرا شد ضرایب همبستگی پیرسون بین دو مقیاس در جدول شماره ۲ ارائه شده است

جدول ۲- ضرایب ماتریس همبستگی بین انتظار از ازدواج، ابعاد آن و سازگاری زناشویی

متغیر	(۱)	(۲)	(۳)	(۴)	(۵)
(۱) انتظار از ازدواج	۱				
(۲) انتظار واقع بینانه	۰/۹۶**	۱			
(۳) انتظار ایده آل گرایانه	۰/۹۷*	۰/۹۱**	۱		
(۴) انتظار بدبینانه	- ۰/۵۵**	- ۰/۶۵**	- ۰/۶۰**	۱	
(۵) سازگاری زناشویی	۰/۲۳**	۰/۲۲**	۰/۲۰*	- ۰/۱۹*	۱

** این ضرایب در سطح ۰/۰۱ معنادار می باشند.

* این ضرایب در سطح ۰/۰۵ معنادار می باشند.

بر اساس داده‌های جدول فوق و با توجه به اینکه همبستگی پیرسون محاسبه شده بین دو متغیر انتظار از ازدواج و سازگاری زناشویی ($r = 0/23$) در سطح $0/01$ معنادار می‌باشد می‌توان نتیجه گرفت بین این دو متغیر در دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد یاسوج رابطه وجود دارد. به بیان دیگر، هر چه انتظار از ازدواج در این دانشجویان بیشتر باشد میزان سازگاری زناشویی نیز در آنها بیشتر خواهد بود و بر عکس. بنابراین فرضیه مورد نظر تأیید می‌گردد.

نتیجه گیری

بر اساس داده‌های جدول ۱ و با توجه به اینکه همبستگی پیرسون محاسبه شده بین دو متغیر انتظار از ازدواج و سازگاری زناشویی ($r = 0/23$) در سطح $0/01$ معنادار گردید نتیجه گرفتیم بین این دو متغیر در دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد یاسوج رابطه وجود دارد. به بیان دیگر، هر چه انتظار از ازدواج در این دانشجویان بیشتر باشد میزان سازگاری زناشویی نیز در آنها بیشتر خواهد بود و بر عکس. بنابراین فرضیه مورد نظر تأیید گردید. این یافته با نتایج تحقیقات صاحبی حق و قلیانی (۱۳۸۵)، سلیمانی (۱۳۹۱)، خوش نیت و بهاری (۱۳۹۳)، کاظم نژاد، غلامی فشارکی و گیلانی (۱۳۹۵)، لی (۲۰۰۸) و ریوس سیسیل (۲۰۱۰) هاهنگ و همسو می‌باشد. در تبیین این یافته باید گفت زندگی زناشویی بر مبنای انتظارات زوجین از همدیگر و شرایط بعد از ازدواج شکل می‌گیرد. بدیهی است اگر قبل از شروع زندگی زناشویی یا پس از ورود به آن، زوجین انتظارات نامعقول و غیرمنطقی از همدیگر داشته باشند که با واقعیت‌های فردی و اجتماعی آنها همخوانی نداشته باشد زمینه بروز ناسازگاری و عدم رضایت از زندگی را در بین آنها فراهم می‌کند. زوجینی که نتوانند انتظارات خود را منطقی و واقع بینانه پیش ببرند یا بر انتظارات کمال گرایانه و منفی خویش بیش از حد تأکید نمایند یا باید بتوانند برای دستیابی به این انتظارات، فعالیت نموده و خود را به آب و آتش بزنند یا انتظارات خود را منطقی تر نموده و با واقعیت‌های زندگی‌شان منطبق نمایند. این امر برخی اوقات مستلزم آن است که زوجین از رفتارها و عقاید خودمحورانه و غیر منطقی خود که قبل از شروع زندگی مشترک داشتند دست بردارند و با کمک همدیگر برای رسیدن به یک هدف تلاش نمایند. بدون شک این همدلی و همکاری می‌تواند در بهبود روابط زناشویی آنها و سازگاری بهتر با مشکلات مختلف در زندگی به آنها کمک نموده و انتظارات غیرمنطقی و منفی آنها را تعدیل نماید. در تبیین دیگر این فرضیه می‌توان گفت به نظر می‌رسد انتظاراتی که زنان از ازدواج دارند مستقیماً با سازگاری زناشویی آنها ارتباط دارد، هر چقدر زنان انتظاراتشان از ازدواج واقع‌گرایانه تر باشد بهتر می‌توانند خود را با شرایط متفاوت بعد از ازدواج وفق دهند، یعنی هر چقدر خواسته‌ها و انتظارات استاندارد و اصولی تر باشد سازگاری در زندگی زناشویی نیز بیشتر می‌شود، ولی هر چقدر انتظاراتشان با واقعیت ازدواج تفاوت داشته باشد دچار ناامیدی و در نهایت عدم سازگاری می‌شود. انتظار از ازدواج یکی از پدیده‌های شناختی در نظر گرفته می‌شود که بر تفکر، احساس و باور شخص در روابط تاثیر گذار است. این شناختها متأثر از عوامل مختلفی مانند روابط والدین، فرهنگ قرارگیری در معرض برنامه‌های تصویری عاشقانه شرکت در سمینارهای غنی سازی روابط زناشویی و ازدواج واقعیتی که شخص در روابطش تجربه می‌کند و غیره هستند. اغلب مربیان، محققان و مشاوران ازدواج تصور میکنند که داشتن انتظارات بالا از ازدواج در روابط زناشویی مخرب است. آنها استدلال میکنند در افرادی که انتظارات بالا دارند اگر واقعیت ازدواجشان با ایده‌آل‌شان مطابقت نداشته باشد ناامید میشوند محدودیتهای پژوهش عبارت بودند از: ۱- محدودیت در امکان تعمیم نتایج به جمعیت‌های دیگر به دلیل محدود بودن جامعه نمونه، و اجرای پژوهش بر روی یک جنس؛ ۲- نبود پیشینه پژوهش‌های کافی در زمینه پژوهش حاضر بویژه متغیر تحمل پریشانی محدودیتهای پژوهش حاضر بود؛

منابع و مراجع

- [۱] آزادیان، عذرا و فتحی، سروش. (۱۳۹۵). بررسی همسان همسری در بین زوجین تهرانی و تأثیر آن بر رضایت‌مندی از زندگی زناشویی. فصلنامه علمی- پژوهشی زن و جامعه، دوره ۷، ۱۰۴-۸۵.
- [۲] ثنائی، ب. (۱۳۸۷). مقیاس‌های سنجش خانواده و ازدواج. تهران: انتشارات بعثت.
- [۳] حبیب‌پور گتایی، ک. و غفاری، غ.ر. (۱۳۹۰). «علل افزایش سن ازدواج دختران»، مجله زن در توسعه و سیاست، ش ۹۱، ص ۳۴-۷.
- [۴] حسینی نسب، سید داوود، بدری، رحیم، قائمیان اسکویی، آيسان. (۱۳۹۷). رابطه ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های حل تعارض بین فردی با سازگاری زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد تبریز. نشریه علمی آموزش و ارزشیابی ۱(۴) ۱۰۵-۱۳۰.
- [۵] حسینی، سیدحسن، ایزدی، زینب. (۱۳۹۵). پدیدارشناسی تجربه زیسته زنان مجرد جمعیت مورد مطالعه: زنان مجرد بالای ۳۵ سال شهر تهران. مطالعات اجتماعی روان شناختی زنان ۱(۱۴)، ۴۱-۷۲.
- [۶] خادمی، علی؛ ولی‌پور، مریم؛ خراسانی، لاله و نیشابوری، سیمین. (۱۳۹۴). رابطه ویژگی‌های شخصیت با رضایت زناشویی و مؤلفه‌های آن در زوج‌ها. فصلنامه علمی پژوهشی روانشناسی کاربردی، ۸(۳۲).
- [۷] خاکپور، ایمان، نظری، علی محمد، زهراکار، کیانوش. (۱۳۹۸). پیش‌بینی سازگاری زناشویی بر اساس مثلث سازی و ساختار قدرت در خانواده. اندیشه و رفتار در روان شناسی بالینی. ۹(۳۳)، ۳۷-۴۶.
- [۸] خوش‌نیت، بهاره و بهاری، فرشاد. (۱۳۹۳). پیش‌بینی سازگاری زناشویی بر اساس انتظار از ازدواج و سبک‌های عاشقی در زوج‌ها، نخستین همایش ملی علوم تربیتی و روان‌شناسی، مرودشت.
- [۹] خوشنویس، الهه. (۱۳۹۶). پیش‌بینی رابطه انتظار از ازدواج بر اساس جهت‌گیری مذهبی و سبک‌های دلبستگی. تحقیقات مدیریت آموزشی. ۹(۳۴)، ۹۷-۱۱۲.
- [۱۰] داوودی، حسین؛ پاشا شریفی، حسن؛ شفیع‌آبادی، عبدالله و فرزاد، ولی‌الله. (۱۳۹۳). پیش‌بینی کیفیت زندگی خانواده بر اساس خصیصه‌های شخصیتی و انواع هوش در زنان. مجله روانشناسی و روان‌پزشکی شناخت، ۱۳۹۳(۳)، ۱۰۳-۱۱۵.
- [۱۱] زارع، بیژن و صفاری جعفرآباد، هاجر. (۱۳۹۴). مطالعه‌ی عوامل مؤثر بر میزان رضایت از زندگی زناشویی در میان مردان و زنان متأهل شهر تهران. مطالعات اجتماعی و روان‌شناختی زنان، ۴۰-۱۱۱.
- [۱۲] طاهری، زهرا، محوی شیرازی، مجید. (۱۳۹۸). رابطه انتظار از ازدواج و تحمل‌پریشانی با سازگاری زناشویی زنان. پژوهش‌نامه زنان. ۱۰(۲۷)، ۹۹-۱۱۶.
- [۱۳] علیپور، احمد. رحیمی، افسانه. زارع، حسین. (۱۳۹۱). بررسی رابطه سلامت روان و رضایت زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه پیام نور استان تهران. مجله پزشکی ارومیه، ۲۴(۷)، ۵۶۵-۵۵۷.
- [۱۴] فاریابی‌ظهورالدین، زارعی محمودآبادی حسن. (۱۳۹۴). بررسی و مقایسه سازگاری زناشویی، شادکامی و میل به طلاق در ازدواجهای سنتی و غیر سنتی شهر یزد. طلوع بهداشت. ۱۴(۳): ۹۴-۸۳.
- [۱۵] ملکی آوارسین، صادق، سید نظری، نیر. (۱۳۹۷). دیدگاه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز نسبت به انتظار از ازدواج. زن و مطالعات خانواده. ۱۱(۷)، ۴۲-۲۷.
- [۱۶] نیلفروشان، پ؛ عابدی، ا؛ نویدیان، ع؛ احمدی، ا. (۱۳۹۰). بررسی ساختار عاملی، اعتبار و روایی مقیاس انتظار از ازدواج. مجله علوم رفتاری، ۵(۱): ۱۹-۱۱.
- [17] Braaten, E. B., & Rosén, L. A. (1998). Development and validation of the Marital Attitude Scale. *Journal of Divorce & Remarriage*, 29 (3-4): 83-91.
- [18] Dillion, H. N. (2005). Family violence and divorce: Effects on marriage expectation. *Electronic Theses and Dissertations*, Tennessee State University.

- [19] Holman TB. (2001). premarital prediction of marital quality or breakup: Research, theory, and practice, New York: Kluwer Academic / Plenum Publishers. 2001. Rutledge.
- [20] Papalia, D. E. (2002). A child's world: infancy through adolescence. New York: McGraw Hill.
- [21] Steinberg, S. J., Davila, J., & Fincham, F. (2006). Adolescent marital expectations and romantic experiences: Associations with perceptions about parental conflict and adolescent attachment security. *Journal of Youth and Adolescence*. 35 (3): 314-329.
- [22] West, A. E. (2006). Relational standards: Rules and expectations in romantic relationships. A Ph.D. thesis. Australian Catholic Unive